

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Brottsförebyggande riktlinjer för Borås Stad 2024 – 2026

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att besluta

Följande inriktningar antas för det brottsförebyggande arbetet:

1. Minska barn och ungas riskfaktorer för kriminalitet
2. Förhindra rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk
3. Försvåra narkotikahandeln på skolorna
4. Försvåra systemhotande ekonomisk brottslighet
5. Minska otryggheten i offentlig miljö

Fastställa Borås Stads brottsförebyggande åtgärdsplan med kompletteringar. Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att komplettera åtgärdsplanen under följande rubriker

1. Skapa en struktur för beslut kopplat till brottsförebyggande arbete

- Föräldraskapsstöd på olika språk på stadens hemsida

1.3. Främja barn och ungas språkutveckling

- Språkkrav ska ställas på vuxna som arbetar inom förskola

1.6. Stärka förutsättningarna för prosocialt beteende hos barn och unga

- Tidiga insatser mot normbrytande beteende hos barn i förskola och grundskola
- Vuxenledda, planerade aktiviteter i öppen ungdomsverksamhet

5. Skapa en struktur för beslut kopplat till brottsförebyggande arbete

- Ordningsvakter i centrum och vid resecentrum

Kommunstyrelsen beslutar för egen del:

Stadsledningskansliet ska genomföra en stadsövergripande översyn av det brottsförebyggande arbetet.

Sammanfattning

Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, som trädde i kraft 1 juli 2023, kräver att kommuner tar ett större ansvar för brottsförebyggande insatser. I Borås har detta ansvar tilldelats Fritids- och folkhälsonämnden.

Fritids- och folkhälsonämnden har sammanställt en lägesbild över brottsligheten och dess konsekvenser i Borås. Utifrån denna har Borås brottsförebyggande råd (BRÅ) identifierat fem prioriterade inriktningar:

1. Minska barn och ungas riskfaktorer för kriminalitet
2. Förhindra rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk
3. Försvåra narkotikahandeln på skolorna
4. Försvåra systemhotande ekonomisk brottslighet
5. Minska otryggheten i offentligt miljö.

Dessa inriktningar ska, minst vartannat år, följas upp och uppdateras i enlighet med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Ärendet i sin helhet

Med anledning av Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete har Fritids- och folkhälsonämnden fått uppdraget att uppfylla lagens krav, inklusive framtagande av lägesbild och åtgärdsplan.

Fritids- och folkhälsonämnden har nu fattat tre beslut: De har godkänt rapporten om nuläget och utvecklingsbehoven i det brottsförebyggande arbetet. De har gett Borås brottsförebyggande råd i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan. Slutligen har de föreslagit en revidering av stadens brottsförebyggande organisation.

Prioriterade inriktningar

Fritids- och folkhälsonämnden har sammanställt en lägesbild över brottsligheten och dess konsekvenser i Borås. Utifrån denna har Borås brottsförebyggande råd (BRÅ) identifierat fem prioriterade inriktningar:

- 1. Minska barn och ungas riskfaktorer för kriminalitet**
 - Riskfaktor innebär en egenskap eller händelse som ökar risken för normbrytande beteende som kan leda till kriminalitet. Forskning visar att faktorer som bristande språkliga förmågor, dåliga skolprestationer, alkoholkonsumtion m.m. är kopplade till högre risk för kriminalitet. I Borås har vissa riskfaktorer för kriminalitet bland unga förbättrats, som minskad alkoholkonsumtion och ökad gymnasiebehörighet. Samtidigt är riskfaktorerna fortsatt hög i vissa områden eller i vissa demografiska grupper.
- 2. Förhindra rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk**
 - Barn och unga involveras i kriminella nätverk genom strategisk uppvaktning, men även manipulation och tvång, av redan nätverksinvolverade tonåringar. Nationellt rekryteras allt yngre individer till de kriminella nätverken och Borås gäller detsamma.

3. Försvåra narkotikahandeln på skolorna

- Narkotika är mer tillgängligt än tidigare i Sverige och även i Borås. Ungas attityd till framförallt cannabis har även blivit allt mer liberal och skolan har blivit marknad för narkotikahandel.

4. Försvåra systemhotande ekonomisk brottslighet

- Organiserad brottslighet har ökat i förmåga och handlingsutrymme, men syftet – drivet av vinstintresse – är oförändrat. Förutom narkotikabrott och våldsbrott inkluderar den nu även angrepp på välfärden, såsom penningtvätt, otillåten påverkan och illegal avfallshantering. Riskverksamheter för välfärdsbrott inom Borås Stad är ekonomiskt bistånd, privata utförare av hemtjänst samt föreningsbidrag, men även näringslivet är en brottsutsatt grupp.

5. Minska otryggheten i offentlig miljö.

- Borås har den näst största andelen invånare i landet som ofta väljer andra vägar eller färdvägar på grund av oro för brott. Målet är att skapa trygga offentliga platser där torg och parker känns tillgängliga och uppmuntrar rörelse och möten mellan människor, oavsett ålder, etnicitet eller kön.

Dessa inriktningar ska, minst vartannat år, följas upp och uppdateras i enlighet med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Översyn av det brottsförebyggande arbetet

Fritids- och folkhälsonämnden har även föreslagit Kommunstyrelsen att gemensamt revidera Borås Stads brottsförebyggande organisation (tidigare ”arbetsformer för Säker och Trygg kommun”).

Den nya socialtjänstlagen, som planeras träda i kraft 1 juli 2025, kommer att påverka det brottsförebyggande arbetet. Lagen syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande och lättillgänglig, med ökat fokus på tidiga insatser. Detta kan ha direkt påverkan för kommunens arbete med att minska barn och ungas riskfaktorer för kriminalitet.

Även inom skolområdet pågår flera förändringar som kan påverka det brottsförebyggande arbetet. Dessa inkluderar nya kursplaner i grundskolan, förändringar i gymnasieskolan och vuxenutbildningen, samt nya regler kring trygghet och studiero. Dessa förändringar har målsättningen att försvåra narkotikahandeln på skolorna och förhindra rekrytering av unga till kriminella nätverk.

I och med att det sker mycket inom det brottsförebyggande arbetet på nationell nivå där många av Borås Stads verksamheter kommer att bli berörda, bedömer Kommunstyrelsen att en översyn behöver göras. Men också att denna översyn behöver inkludera kommande lagförslag och andra relevanta förändringar i det brottsförebyggande arbetet.

Slutligen bör noteras att detta ärende inte har följt beslutsgången då inriktningarna borde ha tagits först i Kommunfullmäktige innan åtgärdsplanen togs. Kommunstyrelsen har dock valt att fortsätta hantera ärendet för att undvika avbrott i det brottsförebyggande arbetet. Därutöver har Fritids- och folkhälsonämnden den 17 december 2024 § 128 översänt en återrapportering kring det brottsförebyggande arbetet. Återrapporteringen är med som en bilaga till detta ärende, eftersom den innehåller en återrapportering kring de fem inriktningar som föreslås antas i detta ärende. Kommunstyrelsen noterar att även denna del har hanterats för fort, men ser samtidigt positivt på att Fritids- och folkhälsonämnden arbetar aktivt med det brottsförebyggande arbetet.

Komplettering av åtgärdsplan

Fritids- och folkhälsonämnden beslutade den 14 maj 2024 att godkänna att Borås brottsförebyggande råd fick i uppdrag att ta fram en brottsförebyggande åtgärdsplan samt översända den till Kommunstyrelsen för vidare handläggning.

Kommunstyrelsen har identifierat ytterligare åtgärder som saknas i åtgärdsplanen och föreslår därför Kommunfullmäktige att besluta att Fritids- och folkhälsonämnden för in dessa i åtgärdsplanen.

Beslutsunderlag

1. Fritids- och folkhälsonämndens beslut: Brottsförebyggande åtgärdsplan för Borås Stad 2024 – 2026
2. Återrapporteringen kring det brottsförebyggande arbetet från Fritids- och folkhälsonämnden

Beslutet expedieras till

1. Fritids- och Folkhälsonämnden

För Moderaterna

Marie Jöreteg
Annette Carlson
Hasse Ikävalko
Björn-Ola Kronander
Elvira Löwenadler

För Sverigedemokraterna

Andreas Exner
Kristian Silbvers
Björn Qvarnström
Martin Sörbom